

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zásady občanského zákoníku

zák. č. 89/2012 Sb.

Zápatí prezentace

1.2 Zásady soukromého práva

Z hlediska funkcionálního se některé zásady projevují v textu kodexu jako:

- metoda regulace (dispozitivnost - § 1 odst. 2),
- zásady - zákl. lidská práva (§ 3 odst.1, odst.2 písm.a),
- zásady - generální klauzule,
- zásady interpretační ve variantách:
 - interpretace **ustanovení** kodexu - § 2 odst. 3: dobré mravy, zákaz krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění),
 - interpretace **způsobnosti** jednajícího (§ 4-5);
 - interpretace **právního jednání** (§ 7),

1.2 Zásady soukromého práva II

- zásady - normy (kdy zásada je součástí normy: např. poctivost - § 6 odst.1,2, zneužití - § 8; v této konstelaci může být aplikace zásady limitována některou částí normy, jejíž je součástí; z tohoto pohledu zákon užívá:
 - zásady jako absolutně působící hodnota (poctivost - § 6 odst. 1)
 - zásady omezené hypotézou normy, jejíž je zásada součástí (§ 8 - výraz „zjevné“ - *dolus generalis* , *neminem laedere* (§ 2900)
 - zásady s limitovanou dispozicí/sankcí (zneužití § 8)
 - zásady - neurčité pojmy (poctivost, dobré mravy, rozumnost jako mravní požadavek..)

1.2 Zásady soukromého práva III

Zásady výslovně jmenované v OZ:

- zvláštní ochrana rodiny, rodičovství a manželství (§ 3 odst. 2 písm. b),
- ochrana před nedůvodnou újmou v důsledku nedostatku věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení (§ 3 odst. 2 písm. c),
- daný slib zavazuje a *pacta sunt servanda* (§ 3 odst. 2 písm. d),
- ochrana vlastnického práva zákonem a výlučná role zákona při jeho vzniku a zániku (§ 3 odst. 2 písm. e), srov. § 978 - zásadní kogentnost věcných práv)

pokrač.

1.2 Zásady soukromého práva IV

pokrač.:

- *sum quique tribuere* - každému co jeho jest (§ 3 odst. 2 písm. f),
- další obecně uznávané zásady spravedlnosti a práva (§ 3 odst. 3), *z.s.=ekvitní, z.p.=funkcionální*
- presumpce rozumnosti (§ 4 odst. 1), ale:
- ochrana rozumově slabších (§ 4 odst. 1),
- *a contrario* znalost a péče odpovídající deklarovanému stavu vědomostí (§ 4 odst. 2),
- znalost a péče odpovídající deklarovanému povolání nebo stavu (§ 5 odst. 1),
- Ochrana druhé strany při jednání bez příslušného oprávnění nebo proti zákazu (§ 5 odst. 2).

1.2 Zásady soukromého práva V

Další zásady resp. varianty užití zásad v NOZ:

- **dobré mravy** (§ 1 odst. 2) jako limity dispozitivnosti
- **veřejný pořádek** (§ 1 odst. 2) jako limity dispozitivnosti
- **dobré mravy** (§ 19 odst. 2) limity omezení přirozených lidských práv
- **veřejný pořádek** (§ 19 odst. 2) limity omezení přirozených lidských práv
- **zákaz výkladu a použití předpisu v rozporu s dobrými mravy** (§ 2 odst. 3)

Pokrač.:

1.2 Zásady soukromého práva VI

- zákaz výkladu a použití předpisu, vedoucího ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3)
- poctivost (§ 6 odst. 1) jako absolutní! příkaz chování
- presumpce dobré víry a poctivosti (§ 7)
- zneužití jako *dolus generalis* (§ 8)
- legitimní očekávání (§ 13, § 1729 - *culpa in c. aj.*)
- rozumnost (např. § 85 odst. 2)
- slušnost, slušný způsob (§ 114 odst. 2) aj..
- Přirozená práva člověka (§ 19) - bývají řazena do (přirozenoprávních) zásad (svoboda, důstojnost..)

1.2 Zásady soukromého práva VI

- zákaz výkladu a použití předpisu, vedoucího ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3)
- poctivost (§ 6 odst. 1) jako absolutní! příkaz chování
- presumpce dobré víry a poctivosti (§ 7)
- zneužití jako *dolus generalis* (§ 8)
- legitimní očekávání (§ 13, § 1729 - *culpa in contrahendo* aj.)
- rozumnost (např. § 85 odst. 2)
- slušnost, slušný způsob (§ 114 odst. 2) aj..
- Přirozená práva člověka (§ 19) - bývají řazena do (přirozenoprávních) zásad (svoboda, důstojnost..)